

MINISTERIET FOR BØRN, LIGESTILLING,
INTEGRATION OG SOCIALE FORHOLD

Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg

Sagsnr. 2014 - 9073

Dato: 19. november 2014

Under henvisning til Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalgs brev af 2. oktober 2014 følger hermed ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forholds endelige svar på spørgsmål nr. 1177 (SUU alm. del).

Spørgsmål nr. 1177:

”Vil ministeren kommentere henvendelsen af 23. juli 2014 fra Netværket for Selvmordsramte (NEFOS), jf. SUU alm. del – bilag 573, og herunder redegøre for eksisterende tilbud for de børn, der er pårørende til mennesker som udfører selvmordsforsøg. Ministeren bedes desuden oplyse, hvilke muligheder myndighederne hhv. kan og skal benytte sig af i dag for at hjælpe disse børn? Jf. også henvendelsen af 19. september 2014 fra NEFOS, SUU alm. del – bilag 633.”

Svar:

Jeg vil gerne slå fast, at børn af selvmordstruede forældre skal have den hjælp, som de har behov for. Som NEFOS fremhæver i bilagene til spørgsmålet, er der imidlertid tale om en vanskelig målgruppe at hjælpe dels i kraft af, at det i visse tilfælde kan være svært at opspore, hvilke børn det drejer sig om, og dels fordi omstændighederne omkring forældrens problemer kan være meget forskelligartede. Den svære situation, barnet eller den unge står i, relaterer sig således ikke altid alene til, at forælderen er selvmordstruet men også til de omstændigheder, der ligger bag.

Derfor mener jeg, at det er vigtigt, at have fokus på de børn, der har brug for hjælp på grund af deres forældres problemer, uanset om forælderen er selvmordstruet eller ikke. Når forældrene modtager hjælp, er det vigtigt at være opmærksom på, at børnene som pårørende også kan have brug for hjælp.

Efter servicelovens § 153 er der en skærpet underretningspligt for fagpersoner, der i forbindelse med deres offentlige tjeneste får kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung kan have behov for særlig støtte. På den baggrund omfatter underretningspligten også bekymring for et barn i forbindelse

med, at forældrer er selvmordstruet eller har forsøgt at begå selvmord. Underretningen skal sendes til barnets eller den unges kommune. Kommunen skal derefter vurdere underretningen med henblik på, om barnet eller den unge har behov for særlig støtte. Blandt andet skal kommunen indenfor 24 timer tage stilling til, om der er behov for at iværksætte akutte foranstaltninger.

Hvis det må antages, at barnet eller den unge kan have brug for særlig støtte, skal kommunalbestyrelsen lave en børnefaglig undersøgelse af barnets forhold, jf. servicelovens § 50 og derefter iværksætte foranstaltninger efter § 52. Det kan blandt andet være familiebehandling eller behandling af barnet eller den unges problemer, aflastningsordninger, eller anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte.

Desuden har kommunerne pr. 1. oktober i år fået bedre muligheder for at iværksætte tidlige og forebyggende indsatser til børn og unge efter ændringer i servicelovens § 11. Indsatserne kan for eksempel være konsulentbistand, netværks- eller samtalegrupper eller andre indsatser, der har til formål at forebygge et barns, en ungs eller familiens vanskeligheder. Der kræves ikke en børnefaglig undersøgelse for at give hjælp efter de nye bestemmelser om en tidlig og forebyggende indsats.

Som NEFOS henviser til i henvendelsen af 23. juli 2014, så har regeringen på finansloven for 2014-2017 afsat i alt 280 mio. kr. til tidlige og målrettede forebyggende indsatser i kommunerne over for børn og unge. I det samlede initiativ indgår indsatser, som blandt andet har til formål at styrke den tidlige opsporing af børn i en udsat position, så det sikres, at børnene får rettidig og kvalificeret støtte, inden problemerne vokser sig store. Der er også i initiativet afsat midler til samarbejde mellem kommuner og frivillige organisationer i forhold til indsatser over for børn og unge fra familier med forskellige typer sociale problemer, som enten er udsatte eller i risiko for at blive det.

Når børn eller unge har det svært, er det vigtigt, at de har et sted at gå til med deres bekymringer, og hvor de kan få vejledning og hjælp. Det gælder ikke mindst i de situationer, hvor det kan være svært for udenforstående voksne at opdage barnets behov for hjælp. Jeg vil gerne fremhæve, at børn via Børnetelefonen kan få gratis og anonym hjælp og rådgivning enten telefonisk, via chat eller en brevkasse. Videre er Børneportalen en hjemmeside, hvor børn kan blive guidet til, hvilke andre organisationer, der kan hjælpe - herunder Børnetelefonen, Livslinjen eller lignende.

Regler og tilbud vedr. børn, der er pårørende til mennesker, som udfører selvmordsforsøg, hører til dels også under Ministeriet for Sundhed og Forebyggelses ressortområde, hvorfor jeg har bedt om bidrag til brug for besvarelsen.

Ministeren for Sundhed og Forebyggelse oplyser i den forbindelse følgende:

”Indledningsvis kan jeg oplyse, at regeringen ønsker, at patienter og pårørende generelt inddrages mere i sundhedsvæsenet. Det er regeringens holdning, at borgernes viden, værdier, behov og ressourcer bør langt mere i spil, end det er tilfældet i dag i det danske sundhedsvæsen.

På den baggrund prioriterer regeringen samlet knap 300 mio. kr. i perioden 2015-2018 til en national strategi for patientinddragelse, som går på tværs af alle behandlingsområder. Strategien har også fokus på, hvordan pårørende inddrages bedst muligt.

Hvad angår eksisterende tilbud til børn, der er pårørende til mennesker, som udfører selvmordsforsøg, kan generelt oplyses, at alle 5 regioner har centre for selvmordsforebyggelse i tilknytning til de psykiatriske afdelinger. Centrene tilbyder et professionelt behandlingstilbud til personer, som enten har svære overvejelser om selvmord eller har forsøgt selvmord. Bl.a. tilbydes kortere eller længerevarende samtaleforløb. Flere af centrene tilbyder pårørende at deltage ved disse samtaler. Herudover forestår centrene rådgivning, undervisning og supervision til sundhedspersonale og andre, der i deres arbejde kommer i kontakt med selvmordstruede og deres pårørende.

Regeringen og den øvrige satspuljekreds har med satspuljeaftalen for 2014-2017 afsat ca. 10 mio. kr. til udvikling af et koncept samt til understøttelse af kommuners og regioners udarbejdelse af en plan for pårørendeinddragelse, herunder børn som pårørende. Endvidere er der med den seneste satspuljeaftale for 2015-2018 afsat en pulje på i alt 9,0 mio. kr. til støtte til børn og unge af forældre med en psykisk lidelse. Med forslaget lægges der op til at tilbyde børn og unge af psykisk syge forældre systematiske børne- og familiesamtaler i forbindelse med forældres ind- og udskrivning i psykiatrien og undervejs i behandlingsforløbet. Formålet er at opspore eller helt undgå mistrivsel hos barnet, som måtte opstå i forbindelse med forældres sygdomsforløb. Det er min forventning, at projekter, der omhandler støtte til børn af selvmordstruede, vil kunne bevilges midler fra puljen.

Hvad angår regionernes pligt til at tilbyde hjælp til blandt andre pårørende til mennesker, som udfører selvmordsforsøg, følger det af psykiatriloven, at sygehusmyndigheden har pligt til at tilbyde sygehusophold, behandling, pleje og omsorg, som svarer til god psykiatrisk sygehusstandard, herunder at have politikker om, hvordan patienter og pårørende inddrages. Jeg kan i den forbindelse oplyse, at samtlige regioner har udarbejdet bruger- og pårørendepolitikker inden for psykiatrien.

Det er min forventning, at det øgede fokus på nødvendigheden af bedre patient- og pårørendeinddragelse vil gavne alle, der kommer i kontakt med sundhedsvæsenet, hvad enten det er patienter eller pårørende.

Endelig kan jeg nævne, at der i Folketinget er bred politisk enighed om at fastholde et fokus på forebyggelse og behandling af selvmord, hvilket også vil gavne

den gruppe børn, der henvises til i spørgsmålet. Det fokus kan sikres gennem partnerskaber med deltagelse af civilsamfundet, regionale centre og forskere.

Jeg ser gerne, at partnerskaber indgås og sammensættes af alle med interesse for og viden på området, hvilket kan skabe en dynamik i opsamling og brug af viden på området, herunder viden om, hvordan børnene hjælpes bedst muligt.”

Manu Sareen

/ Lise Stidsen Vandahl